

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **M. F.,** zastoupeným JUDr. Ivanou Čadkovou, advokátkou, se sídlem Modřínová 2, Plzeň, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2012, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 7. 2012, č. j. 75 Ad 6/2012 - 10,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovené zástupkyni JUDr. Ivaně Čadkové, advokátce, se sídlem Modřínová 2, Plzeň, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 1600 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 8. 2. 2012, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalovaná zamítla námitky a potvrdila rozhodnutí žalované ze dne 18. 11. 2011, kterým zamítla žádost žalobce o starobní důchod pro nesplnění podmínek obsažených v ustanovení § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, neboť žalobce podle závěru žalované nesplnil podmínky pro přiznání starobního důchodu před

dosažením důchodového věku s datem přiznání od 2. 8. 2011, protože nezískal potřebné doby pojištění.

[2] Proti napadenému rozhodnutí brojil žalobce prostřednictvím žalované žalobou ze dne 3. 4. 2012, ve které tvrdil, že splnil podmínky pro přiznání starobního důchodu. Žalovaná měla podle názoru žalobce přezkoumat rozhodnutí ze dne 18. 11. 2011 v plném rozsahu včetně dob pojištění, byť by účastník řízení před žalovanou výslovně nerozporoval posouzení dob pojištění. Žalovaná měla dle žalobce z úřední povinnosti prokazovat doby pojištění žalobce, neboť má za povinnost vést evidenci. Žalobce argumentoval tím, že napadené rozhodnutí je v rozporu s právním řádem České republiky, ústavní pořádkem České republiky, mezinárodními závazky České republiky a v rozporu s dobrými mravy.

[3] Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl usnesením č. j. 75 Ad 6/2012 - 10 ze dne 12. 7. 2012 tak, že žalobu odmítl jako opožděnou. Krajský soud poukázal na dikci ustanovení § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), a uvedl, že určující pro počátek lhůty pro podání správní žaloby je den 13. 2. 2012 a že lhůta pro podání žaloby skončila dne 13. 4. 2012. Poslední den této lhůty ale žaloba nebyla předána soudu, ani mu nebyla zaslána prostřednictvím držitele poštovní licence, protože předmětná žaloba byla zaslána soudu žalovanou až dne 18. 4. 2012, jejímž prostřednictvím žalobce svou žalobu ze dne 3. 4. 2012 podal.

II. Kasační stížnost

[4] Proti tomuto usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 75 Ad 6/2012 - 10 ze 12. 7. 2012 podal žalobce (dále jen „stěžovatel") kasační stížnost ze dne 30. 7. 2012, v níž zastával stanovisko, že žalobu podal včas u žalované již 3. 4. 2012 prostřednictvím držitele poštovní licence. Stěžovatel se dále dovolával ustanovení § 65 odst. 2 s. ř. s.

[5] Nejvyšší správní soud stěžovateli usnesením ze dne 21. 8. 2012, č. j. 6 Ads 108/2012 - 13, ustanovil JUDr. Ivanu Čadkovou, advokátku.

[6] Stěžovatel prostřednictvím ustanovené advokátky doplnil svou kasační stížnost podáním ze dne 21. 9. 2012, v níž poukazoval na to, že při výkladu s. ř. s. vycházel z obecných zásad českého jazyka. Při výkladu ustanovení § 65 odst. 2 s. ř. s. stěžovatel dospěl k závěru, že žalobu může podat před správním orgánem, resp. u něj. Tvrdil, že přívlastková věta je v předmětném ustanovení užita až za dalším textem rozvíjejícím to podstatné jméno, které doplňuje – stěžovatel zde výslovně poukazoval na dikci *„může podat i účastník řízení před správním orgánem, který není oprávněn"*. Stěžovatel dále tvrdil, že v celé hlavě II. s. ř. s. není nikde jednoznačně určeno, kde se žaloba podává, na rozdíl od ustanovení § 106 s. ř. s. Stěžovatel rovněž poukazoval na to, že žalobu podal u žalované minimálně s týdenním předstihem a že žalovaná měla jeho žalobu urychleně postoupit soudu, což neučinila. Stěžovatel tvrdí, že je v rozporu s principem rovnosti, pokud správní orgán využije zmatenosti žalobce a zapříčiní pozdní předání žaloby. Stěžovatel navíc poukazoval na to, že v průběhu správního řízení nebyl o možnosti podat správní žalobu poučen. Stěžovatel proto dospívěl k závěru, že posuzovaná situace je v rozporu s ústavním pořádkem.

[7] Žalovaná se ke kasační stížnosti stěžovatele vyjádřila podáním ze dne 1. 10. 2012, ve které tvrdila, že nevyužívá možnosti vyjádřit se ke kasační stížnosti. Pouze konstatovala, že od 1. 1. 2012 neplatí ustanovení § 72 s. ř. s., podle kterého byla žalobní lhůta zachována v případě uplatnění žaloby u správního orgánu. Pokud žalobce zaslal svou žalobu správnímu orgánu, ačkoli byl v napadeném rozhodnutí o příslušném postupu správně poučen, a pokud správní orgán z provozních důvodů nestihl žalobu přeposlat správnímu soudu, je žaloba opožděná. Prominutí zmeškání lhůty s. ř. s. podle žalované neumožňuje.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[8] Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem vzešlo (ustanovení § 102 s. ř. s.), kasační stížnost byla podána včas (ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s.) a je přípustná, neboť nejsou naplněny důvody podle ustanovení § 104 s. ř. s. Ačkoli stěžovatel nespecifikoval, který stížnostní důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. uplatňuje, je v případě kasační stížnosti proti usnesení o odmítnutí žaloby aplikovatelný kasační důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98). Nejvyšší správní soud proto přezkoumal napadené usnesení podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. – srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2004, č. j. 1 As 7/2004 - 47.

[9] Stížní důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. je naplněn tehdy, pokud návrh byl nezákonně odmítnut nebo pokud bylo řízení nezákonně zastaveno.

[10] Podle ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. (ve znění účinném po 1. 1. 2012) platí, že *„žalobu lze podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou.“*

[11] Podle ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. (ve znění účinném do 31. 12. 2011) platilo, že *„žalobu lze podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Lhůta je zachována, byla-li žaloba ve lhůtě podána u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje.“*

[12] Podle ustanovení § 72 odst. 4 s. ř. s. platí, že *„zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout“*.

[13] Podle ustanovení § 32 s. ř. s. platí, že *„řízení je zahájeno dnem, kdy návrh došel soudu; týká-li se návrh věcí uvedených v § 4 odst. 1, nazývá se návrh žalobou.“*

[14] Podle ustanovení § 40 odst. 4 s. ř. s. platí, že *„lhůta je zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit, nestanoví-li tento zákon jinak.“*

[15] Z předloženého správního soudu si Nejvyšší správní soud ověřil, že napadené rozhodnutí bylo stěžovateli doručeno dne 13. 2. 2012. Shodný údaj doručení uvedl stěžovatel i ve své žalobě ze dne 3. 4. 2012.

[16] Nejvyšší správní soud nesouhlasí s argumentací stěžovatele v tom směru, že není zjevné, kam měl podat předmětnou správní žalobu. Ze samotné povahy věci a úpravy správního soudnictví obsažené v s. ř. s. vyplývá, že k iniciování soudního řízení měl stěžovatel svou správní žalobu adresovat správnímu soudu, kterými jsou v souladu s ustanovením § 3 odst. 1 věta první s. ř. s. krajské soudy a Nejvyšší správní soud. V souladu s ustanovením § 32 s. ř. s. Nejvyšší správní soud dospívá k závěru, že návrh na zahájení řízení musí dojít ke správnímu soudu, tj. musí být ke správnímu soudu podán, aby bylo řízení o správní žalobě ve smyslu s. ř. s. vůbec zahájeno. „Správní žaloba", která by nebyla adresována správnímu soudu a nebyla by u něj podána, by nepředstavovala návrh na zahájení řízení ve smyslu s. ř. s. se všemi z toho plynoucími důsledky.

[17] V posuzovaném případě ale podle závěru Nejvyššího správního soudu není podstatné to, komu měl stěžovatel svou správní žalobu proti napadenému rozhodnutí adresovat, ale lhůta pro její podání a vlastní způsob podání (tj. zda prostřednictvím žalovaného správního orgánu, osobně či případně prostřednictvím držitele poštovní licence). Z předmětné žaloby stěžovatele ze dne 3. 4. 2012 totiž Nejvyššímu správnímu soudu zřetelně vyplývá, že stěžovatel hodlal iniciovat soudní řízení správní o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle ustanovení § 65 a násl. s. ř. s., neboť v tomto podání uvedl, že podává „*Žalobu na přezkoumání rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení*", přičemž žalobu výslovně adresoval Krajskému soudu v Ústí nad Labem, a to prostřednictvím žalované. Předmětné podání nadto splňuje podmínky ustanovení podle § 37 odst. 3 s. ř. s., protože z této žaloby vyplývá, čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co stěžovatel navrhuje, přičemž byla podepsána a datována. Stěžovatel dále ve své žalobě ze dne 3. 4. 2012 řádně uvedl žalobní body ve smyslu ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Žaloba stěžovatele ze dne 3. 4. 2012 proto podle názoru Nejvyššího správního soudu splňovala všechny podmínky kladené s. ř. s. na správní žaloby proti rozhodnutí správního orgánu vyjma její včasnosti ve smyslu ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s.

[18] Otázku včasnosti a způsobu podání správní žaloby, tj. jednoduše řečeno jakým způsobem mají žalobci postupovat za účelem řádného a včasného zahájení soudního řízení správního, upravuje ustanovení § 72 s. ř. s. regulující lhůtu pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu ve spojení s ustanovením § 40 s. ř. s. upravující počítání procesních lhůt stanovených s. ř. s. Lhůta pro podání správní žaloby proti rozhodnutí správního orgánu je v případě stěžovatele zakotvena v ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. jako dvouměsíční. Počítání této lhůty, která je konstantní judikaturou správních soudů a Ústavního soudu považována za lhůtu procesního charakteru (srov. nález Ústavního soudu ze dne 23. 10. 2003, sp. zn. II. ÚS 68/02, ve vztahu k předcházející právní úpravě správního soudnictví), je upraveno v ustanovení § 40 s. ř. s., podle kterého lhůta určená podle týdnů, měsíců nebo roků končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje s dnem, který určil počátek lhůty. Není-li takový den v měsíci, končí lhůta uplynutím posledního dne tohoto měsíce. Lhůta je zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní

licence anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit, nestanoví-li tento zákon jinak.

[19] Správný postup stěžovatele měl být podle závěru Nejvyššího správního soudu takový, že svou žalobu ze dne 3. 4. 2012 měl podat do 13. 4. 2012 (tj. do dvou měsíců od data doručení napadeného rozhodnutí stěžovateli, které není mezi účastníky řízení sporné – srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2010, č. j. 7 Afs 63/2010 - 65) přímo správnímu soudu (bez ohledu na věcnou a místní příslušnost – srov. ustanovení § 7 odst. 4, 5 s. ř. s.) nebo nejpozději tento den odeslat správnímu soudu prostřednictvím držitele poštovní licence – srov. ustanovení § 40 odst. 4 s. ř. s.

[20] Postupoval-li stěžovatel jiným způsobem, tj. zde konkrétně žalobu zaslal správnímu soudu prostřednictvím žalované, je nutné klást tuto skutečnost k jeho tíži v souladu se zásadou vigilantibus iura scripta sunt, včetně případných prostojů na straně správního orgánu, který nestačil správní žalobu včas správnímu soudu přeposlat. Pokud tedy žalovaná žalobu stěžovatele ze dne 3. 4. 2012 zaslala krajskému soudu dle podacího razítka až 18. 4. 2012, byla žaloba ve smyslu ustanovení § 72 s. ř. s. podána opožděně.

[21] Nejvyšší správní soud ovšem připomíná, že stěžovatel při podání své žaloby nepostupoval v souladu s dikcí ustanovení § 72 s. ř. s. (srov. dále ohledně novelizace tohoto ustanovení provedené zákonem č. 303/2011 Sb.), neřídil se informací žalované obsažené v napadeném rozhodnutí (jak bude dále poukázáno) o možnosti soudního přezkumu, a proto se nemůže dovolávat toho, že žalovaná nepostupovala při přeposlání žaloby správnímu soudu dostatečně rychle. Žalované v tomto ohledu není uložena zákonem žádná povinnost omezená lhůtou.

[22] Stěžovatel podle názoru Nejvyššího správního soudu totiž přehlédl novelizaci s. ř. s. provedenou zákonem č. 303/2011 Sb., která nabyla účinnosti 1. 1. 2012. Před tímto datem bylo možné podávat správní žaloby takovým způsobem, který použil stěžovatel v posuzované věci, tj. prostřednictvím žalovaného správního orgánu, s tím, že to mělo vliv na běh lhůty pro podání správní žaloby. Nejvyšší správní soud např. v rozsudku č. j. 4 Ads 188/2008 - 53 ze dne 29. 5. 2009 dospěl k právnímu závěru, že *„lhůta pro podání žaloby je ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s. zachována i v případě, kdy žalobce žalobu ve stanovené lhůtě prostřednictvím držitele poštovní licence zašle správnímu orgánu, který vydal žalobou napadené rozhodnutí. Není přitom relevantní, byla-li žaloba ve stanovené lhůtě tomuto správnímu orgánu též doručena.“* Od 1. 1. 2012 v důsledku novelizace s. ř. s. provedené zákonem č. 303/2011 Sb. se však případní žalobci nemohou spoléhat na to, že zaslání správní žaloby proti rozhodnutí správního orgánu prostřednictvím správního orgánu bude správními soudy zohledněno při posuzování včasnosti takovéto žaloby. Pokud by správní soudy takový postup tolerovaly, popřely by tím smysl novelizace provedené zákonem č. 303/2011 Sb.; účelem novelizace přitom bylo, aby správní žaloby byly podávány přímo u správního soudu nebo jemu zasílány prostřednictvím držitele poštovní licence, nikoli prostřednictvím žalovaného správního orgánu, jak tomu bylo před 1. 1. 2012.

[23] Nejvyšší správní soud nemůže přisvědčit argumentaci stěžovatele dovolávající se ustanovení § 65 odst. 2 s. ř. s., neboť toto ustanovení neupravuje způsob podání žaloby a lhůtu pro její podání, které jsou v posuzované věci sporné, nýbrž aktivní legitimaci pro

podání správní žaloby proti rozhodnutí správního orgánu – srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 - 42.

[24] Dovolává-li se stěžovatel toho, že nebyl dostatečně v napadeném rozhodnutí poučen o možnosti podat správní žalobu, neodpovídá tato argumentace skutečnosti. Jak si Nejvyšší správní soud ověřil, žalovaná v napadeném rozhodnutí nad rámec poučovací povinnosti uvedla v části Informace o možnosti soudního přezkumu, že *„proti tomuto rozhodnutí lze podat do dvou měsíců od jeho doručení žalobu u věcně a místně příslušného soudu podle § 7 odst. 1 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů.“* Nepostupoval-li stěžovatel v souladu s touto informací, je nutno mu to klást plně k jeho tíži. Stěžovatel se proto nemůže dovolávat ani nálezu Ústavního soudu ze dne 31. 1. 2012, sp. zn. IV. ÚS 3476/11, který řešil situaci, kdy správní orgány účastníka řízení nesprávně poučily o jeho procesním postupu.

[25] Nejvyšší správní soud dospívá k závěru, že odmítnutí žaloby stěžovatele ze dne 3. 4. 2012 není v rozporu s ústavním pořádkem ani s principem rovnosti účastníků řízení, protože takovýto důsledek zřetelně vyplývá z novelizace s. ř. s. provedené zákonem č. 303/2011 Sb. a protože stěžovatel měl dostatečnou dvouměsíční lhůtu pro podání předmětné správní žaloby – srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2012, č. j. 6 Ads 10/2012 - 41. Pokud stěžovatel postupoval v rozporu s ustanovením § 72 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 40 odst. 4 s. ř. s., tj. žalobu zaslal prostřednictvím žalované na konci lhůty pro podání žaloby proti správnímu rozhodnutí, je nutno mu tuto skutečnost klást k tíži se všemi případnými důsledky včetně možného odmítnutí takové žaloby.

[26] Není proto naplněn stěžovatelem uplatněný kasační důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[27] Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl (ustanovení § 110 odst. 1 in fine s. ř. s.).

IV. Náklady řízení

[28] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalovaná měla ve věci úspěch, podle ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s. však správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění nelze přiznat právo na náhradu řízení, na které by měl jinak nárok podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s.

[29] Protože stěžovateli byla usnesením Nejvyššího správní soudu ze dne 21. 8. 2012, č. j. 6 Ads 108/2012 - 13, ustanovena zástupkyně, JUDr. Ivana Čadková, advokátka, Nejvyšší správní soud ji podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. přiznal odměnu za zastupování za dva úkony právní služby ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 písm. b), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů – první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem; doplnění kasační stížnosti ze dne 21. 9. 2012. Tato

odměna je podle ustanovení § 9 odst. 2 cit. vyhlášky ve spojení s ustanovením § 7 cit. vyhlášky stanovena ve výši 500 Kč za jeden úkon právní služby. Dále Nejvyšší správní soud přiznal na náhradě hotových výdajů podle ustanovení § 13 odst. 3 advokátního tarifu 600 Kč paušální náhrady hotových výdajů (jeden úkon právní služby po 300 Kč). Dohromady tedy Nejvyšší správní soud přiznal částku 1600 Kč jako odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů. K výplatě této částky pak Nejvyšší správní soud stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. října 2012

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu